

ОЦІНКА БУГАЙЦІВ БУРОЇ ПОРОДИ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ ЗА М'ЯСНИМИ ЯКОСТЯМИ

У господарствах північно-східного регіону України з метою підвищення ефективності виробництва високоякісної яловичини за технологією м'ясного скотарства широко використовуються в промисловому схрещуванні на маточному поголів'ї бурої породи бугаї української м'ясної породи, помісний молодняк яких поєднує максимальну кількість пісного м'яса з мінімальним вмістом жиру.

Одним із головних шляхів створення галузі спеціалізованого м'ясного скотарства в Україні є отримання помісних тварин за промислового схрещування низькопродуктивних самок з бугаями м'ясних порід [1]. Донині недостатньо повно вивчено господарські та біологічні особливості помісей, отриманих від корів сучасної популяції бурої худоби з бугаями м'ясних порід при інтенсивному вирощуванні за технологією м'ясного скотарства. Метою наших досліджень стало вивчення рівня м'ясної продуктивності бугаїв, отриманих від корів бурої породи і бугаїв абердин-ангуської та української м'ясної порід.

Матеріал і методи досліджень. Дослідження проводились на базі агрофірми "Україна" Шосткинського району Сумської області у 1998—2001 рр. Дослідні групи молодняку було сформовано з урахуванням походження за принципом пар-аналогів, у кожній з яких було по 20 голів (перша — бура порода, друга — бура порода × абердин-ангуська, третя — бура порода × українська м'ясна). Усі тварини перебували в однакових умовах годівлі та утримання. М'ясну продуктивність і якість м'яса визначали за результатами контрольного забою бугайців (3 голови у кожній групі віком 8, 12 і 17 місяців) за методикою ВНДІМС. Морфологічний склад вивчали у розрізі анатомічних частин туші. Оцінку м'ясності тварин визначали за індексами: 1 — індекс м'ясності [2], 2 — мускульно-кісткове співвідношення [3] і 3 — індекс м'язової тканини [4].

Біометричну обробку отриманих даних проводили методом

Характеристика показників м'ясної продуктивності бугайців різних генотипів, $M \pm m$ ($n=3$)

Групи	Вік забою, міс.	Маса, кг			кісток	Індекс	
		м'язової тканини	жиру	сухожилків та хрящів		м'ясності	МКС
I	8	76,0±0,91	3,5±0,40	3,2±0,04	25,6±0,30	3,11	2,97
	12	128,4±0,33	8,2±0,21	4,2±0,01	34,2±0,09	3,99	3,75
	17	186,2±0,34	19,5±0,29	4,8±0,01	43,8±0,08	4,70	4,25
II	8	84,6±0,40 **	3,1±0,30	3,1±0,01 ***	24,8±0,12 *	3,54	3,41
	12	140,4±0,46 ***	7,6±0,19 **	4,5±0,02 ***	33,6±0,11 ***	4,40	4,18
	17	206,6±0,52	23,8±0,5	5,2±0,01	41,2±0,10	5,59	5,01
III	8	87,3±0,38 ***	3,0±0,20 **	2,9±0,01 ***	24,0±0,10 **	3,76	3,64
	12	146,0±0,62 ***	11,8±0,29	4,6±0,02 **	32,3±0,13	4,89	4,52
	17	225,5±0,33	19,7±0,23	4,7±0,01	43,6±0,06	5,62	5,17

Примітка. Вірогідність * — $P > 0,95$, ** — $P > 0,99$, *** — $P > 0,999$.

варіаційної статистики [5]. Математична обробка отриманих даних виконувалась на ЕОМ IBM "Pentium ПГ" з використанням програмного забезпечення фірми "Microsoft".

Результати досліджень. Одним із важливих показників росту тварин є їхня жива маса. Бугайці різних генотипів проявили неоднакову інтенсивність росту. Так різниця за живою масою між молодняком бурої породи і помісями абердин-ангуської та української м'ясної у 17-місячному віці становить 6,1 і 9,4% ($P>0,999$) відповідно на користь останніх.

Для вивчення м'ясної продуктивності ми провели контрольні забори піддослідних бугайців у 8-, 12-, і 17-місячному віці (таблиця).

За передзабійною живою масою у всі вікові періоди виявлено перевагу у помісних бугайців (бура порода \times українська м'ясна). Так у 8-місячному віці різниця порівняно з тваринами бурої породи становила 13,8 кг (6,3%) при вірогідності $P>0,999$. У 12- і 17-місячному віці вона теж була статистично вірогідна ($P>0,999$).

У 12 місяців різниця показників живої маси між першою і другою групами бугайців сягала 14,8 кг (4,6%), першою і третьою — 24,0 кг (7,4%), другою і третьою — 9,2 кг (2,7%). У 17-місячному віці вона була відповідно 29,0 кг (6,4%), 43,0 кг (9,4%) і 14,0 кг (2,9%).

Важливим показником якісної оцінки туші є її морфологічний склад: співвідношення м'язової, жирової, кісткової тканин, сухожилків і хрящів. Найбільше значення як харчовий продукт має м'язова тканина. Дані таблиці свідчать про перевагу помісного молодняка над ровесниками бурої породи. Різниця показників між групами у 8-, 12- і 17-місячному віці статистично вірогідна ($P>0,99—0,999$). Вихід м'якоти у помісей бурої карпатської худоби з абердин-ангуською та українською м'ясною у 17-місячному віці становив 81,7 і 82,4%, що відповідає світовим стандартам для м'ясних порід. У цьому віці різниця показників між групами бугайців дорівнювала: I—II — 20,4 кг (11,0%), I—III — 39,3 кг (21,1%) і II—III — 18,9 кг (9,1%).

Відзначено, що з віком абсолютний і відносний вихід кісток у піддослідних бугайців бурої породи вищий, ніж у помісних тварин (різниця статистично вірогідна, $P>0,95—0,999$). Аналогічний висновок можна зробити стосовно кількості сухожилків і хрящів.

З віком у піддослідних тварин змінюється не тільки форма їхнього тіла, але і склад туші, співвідношення різних тканин. Так вихід м'язової тканини з розрахунку на 1 кг кісток у 8-місячному віці у групах становив: I — 2,97 кг, II — 3,41 і III — 3,64 кг. У 17-місячному

віці цей показник підвищився і дорівнював відповідно 4,25; 5,01 і 5,17 кг. На 100 кг живої маси і на одну добу життя вихід м'язової тканини з віком також підвищується, однак ці показники більш високі у помісних бугайців.

Чистопорідні й помісні тварини мають в усі вікові періоди високий індекс м'ясності. Індекс м'язової тканини (ІМТ) характеризує оцінку м'ясності туші, в якій найбільший вихід м'язової тканини і менший — жирової. Таким вимогам відповідає помісний молодняк породного поєднання: бура × українська м'ясна.

Нарівні з морфологічним складом туші ми визначали мускульнокісткове співвідношення у анатомічних частинах піддослідних тварин. В усіх групах бугайців незалежно від віку краще співвідношення виявлено у попереку з пашиною (4,51—7,50) і тазостегні (3,54—5,77). Найменший індекс вираховано у плечолопатковій (2,54—4,45) та спиннореберній (2,30—4,57) частинах туші.

Висновок. Використання бугаїв абердин-ангуської й української м'ясної порід при схрещуванні з коровами бурої породи у північно-східному регіоні України підвищує м'ясну продуктивність і поліпшує її якість у помісного молодняку, вирощеного за технологією м'ясного скотарства.

1. Прудніков В.Г. Шляхи інтенсифікації виробництва яловичини. — Харків: РВП: оригінал, 1997. — 189 с.

2. Черкащенко И.И. Промышленное скрещивание в скотоводстве. — М.: Колос, 1971. — 202 с.

3. Берг Р.Т., Баттерфилд Р.М. Мясной скот : Концепции роста /Пер. с англ. и предисл. Д.В. Карликова — М.: Колос, 1979. — 280 с.

4. Ткачук В.М. Індекс м'язової тканини як критерій оцінки м'ясності тварин // Науковий вісник НАУ. — К., 2000. — Вип. 21. — С. 106—111.

5. Меркурьева Е.К. Биометрия в селекции и генетике сельскохозяйственных животных. — М.: Колос, 1970. — 423 с.

Оценка бычков бурой породы различных генотипов по мясным качествам.

Г.П. Котенджи, А.Б. Киселев, В.М. Бондарчук

В хозяйствах северо-восточного региона Украины с целью повышения эффективности производства высококачественной говядины по технологии мясного скотоводства широко используются в промышленном скрещивании на маточном поголовье бурой породы быки-производители украинской мясной породы, помесный молодняк которых совмещает максимальное количество постного мяса с минимальным содержанием жира.

Evaluation of bull a boer of sort of different origin on meat qualities.

G. Kotendzhi, A. Kiselov, L. Bondarchuk

In facilities of northeasterly region of Ukraine for the reason raising efficiency of high-quality beef production on technologies meat live-stock broadly use in earned one's living crossbreeding womb a live-stock a boer of sort of bull-producers of ukrainian meat sort, cross — breeding young animals which combines a maximum fast meat amount with the minimum contents of fat.

УДК.636.082

В.Є. МАЗУР, Л.А. ЯВТУШЕНКО

Кіровоградська державна сільськогосподарська дослідна станція

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СВИНЕЙ НОВОГО ВНУТРІШНЬОПОРОДНОГО ТИПУ У ПРОГРАМАХ ГІБРИДИЗАЦІЇ

Сформовано новий внутрішньопородний тип свиней у великій білій породі з високими показниками росту, розвитку, м'ясними якостями та продуктивністю. Проведені дослідження показали, що використання тварин у системі гібридизації забезпечує ефект гетерозису за багатоплідністю 8,7, енергією росту 14,3, вмістом м'яса в туші 2,9%.

Досягнення високої продуктивності у свинарстві не може відбуватися без застосування ефективних методів розведення і, зокрема, гібридизації. Вона об'єднує у собі елементи селекції та схрещування, оскільки в її основі лежить використання спеціально відселекціонованих ліній, типів чи порід.

За останні роки в Україні створено два нових внутрішньопородних типи у великій білій породі — УВБ-1, УВБ-2. Вони забезпечують достатньо високі продуктивні та відгодівельні якості при схрещуванні, проте рівень м'ясності залишається низьким. Цей факт спонукав нас до початку роботи зі створення нового внутрішньопородного типу свиней з поліпшеною м'ясною продуктивністю.

Як вихідні батьківські форми використовували свиней УВБ-І і англійської селекції. Ці тварини характеризуються доброю відтвор-